

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
Протокол № 07 від 31.08.2022 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Т.в.о. директора школи
31.08.2022 року

Л.Я.РОСЯК

**Освітня програма початкової освіти (1-4 клас)
комунального закладу навчально-виховного комплексу
«Мишковицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний
заклад» та філій НВК: «Великолуцька ЗОШ І ступеня», «Миролюбівська ЗОШ І
ступеня-дитсадок» Тернопільської районної ради Тернопільської області**

Освітня програма початкової освіти розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» та на основі Типової освітньої програми (під керівництвом Савченко О. Я.), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743- 22

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою;
пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» та розміщені на офіційному веб-сайті МОН;

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчального плану (таблиця 1);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм;
рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Початкова освіта має такі цикли, як 1—2 і 3—4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мовно-літературна (українська мова та література, мови та літератури відповідних корінних народів і національних меншин, іншомовна освіта);

математична;

природнича;

технологічна;

інформатична;

соціальна і здоров'язбережувальна;

громадянська та історична;

мистецька;

фізкультурна.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідній навчальній програмі (таблиця 2).

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3500 годин/навчальний рік: для 1-их класів - 805 годин/навчальний рік, для 2-х класів - 875 годин/навчальний рік, для 3-х класів - 910 годин/навчальний рік, для 4-х класів - 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (таблиця 1).

Навчальний план початкової освіти визначає загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти та дає цілісне уявлення про зміст і структуру початкової освіти як першого рівня загальної середньої освіти, встановлює погодинне співвідношення між освітніми галузями за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти та загальну щорічну кількість годин за освітніми галузями. З метою виконання вимог Державного стандарту початкової освіти навчальний план містить усі навчальні предмети інваріантної складової, передбачені в додатку 2 до Державного стандарту.

Варіативну складову для початкової школи реалізовано: 1) *на підсилення предмету «Українська мова» інваріантної складової* - 1 год в 1-му класі. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується заступником директора школи. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години; 2) на виховання у здобувачів освіти християнських цінностей шляхом викладання предмету «Основи християнської етики» - 1 год 2-4 класи.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предмету "Фізична культура", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану.

Комунальний заклад навчально-виховний комплекс «Мишковицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» працює за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми використовуються **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності

та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формуального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1 класі підлягають вербальному, формуальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
 - навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
 - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
 - якість проведення навчальних занять;
 - моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
 - контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
 - моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
 - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

**Заступник директора школи
з навчально-виховної роботи**

Л.Я.Росяк

Таблиця 1

Навчальний план
для 1-4 класів комунального закладу
НВК «Мишковицька ЗОШ І-ІІІ ступенів – ДНЗ»
на 2022/2023 н.р.

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень							
	1-А	1-Б	2-А	2-Б	3-А	3-Б	4-А	4-Б
Інваріантний складник								
Навчання грамоти	7+1	7+1						
Українська мова та література			7	7	7	7	7	7
Англійська мова	2	2	3	3	3	3	3	3
Математика	4	4	4	4	5	5	5	5
«Я досліджую світ»	3	3	3	3	3	3	3	3
Технології і дизайн	1	1	1	1	1	1	1	1
Інформатика			1	1	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1
Фізкультура*	3	3	3	3	3	3	3	3
Усього	19+1	19+1	24	24	25	25	25	25
<i>Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Основи християнської етики			1	1	1	1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	20	20	22	22	23	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин	23	23	25	25	26	26	26	26
Годин на рік	805	805	875	875	805	805	805	805

Директор

Андрій ЧЕРНЕЦЬ

Навчальний план
для 1-4 класів Великолуцької ЗОШ І ступеня – філії комунального закладу
НВК «Мишковицька ЗОШ І-ІІІ ступенів – ДНЗ»
на 2022/2023 н.р.

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень			
	1	2	3	4
Інваріантний складник				
Навчання грамоти	7+1			
Українська мова та література		7	7	7
Англійська мова	2	3	3	3
Математика	4	4	5	5
«Я досліджую світ»	3	3	3	3
Технології і дизайн	1	1	1	1
Інформатика		1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Фізкультура*	3	3	3	3
Усього	19+1	24	25	25
<i>Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Основи християнської етики		1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин	23	25	26	26
Годин на рік	805	875	805	805

Директор

Андрій ЧЕРНЕЦЬ

Таблиця 1
до Освітньої програми

Навчальний план
для 4 класу Миролубівської ЗОШ І ступеня – садок – філії комунального закладу
НВК «Мишковицька ЗОШ І-ІІІ ступенів – ДНЗ»
на 2022/2023 н.р.

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень
	4
Інваріантна складова	
Українська мова та література	7
Англійська мова	3
Математика	5
«Я досліджую світ»	3
Технології і дизайн	1
Інформатика	1
Музичне мистецтво	1
Образотворче мистецтво	1
Фізкультура*	3
Усього	25
<i>Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової</i>	1
Основи християнської етики	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	23
Сумарна кількість навчальних годин	26
Годин на рік	805

Директор

Андрій ЧЕРНЕЦЬ

Таблиця 2
до Освітньої програми

Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти І ступеня (1-4 клас)
(затверджені Наказом МОН України від 12.08.2022 № 743- 22)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Навчальна програма під керівництвом О. Я. Савченко